

Elektrik Tesisleri Proje Onay ve Kabul Yönetmeliği Taslağı

Bakanlık tarafından üstlenilmesi gereken görevlerin özel sektöre devredildiği, yasal mevzuat gereği Odamız tarafından yürütülen kimi görevlerin de Bakanlık tarafından üstlenilme çabasına girildiği görülmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan Elektrik Tesisleri Proje Onay ve Kabul Yönetmeliği Taslağı internet üzerinden duyurularak ilgili kişi, kurum ve kuruluşların görüşüne açılmıştır. Taslak çalışma ile halen yürürlükte bulunan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği ile Elektrik Tesisleri Kabul Yönetmeliği'nin tek bir yönetmelik altında birleştirilmesinin hedeflendiği anlaşılmaktadır.

Yürürlükte bulunan ve yukarıda adı geçen yönetmelikler Odamızın uzmanlık alanına ilişkin olup doğrudan Odamız üyelerinin görev alanlarını ilgilendirmekte, Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri kapsamındaki tüm hizmetlerin onay ve kabul süreçlerini kapsamaktadır.

Yönetmelik taslağı ile ilgili konularda Odamızdan herhangi bir görüş talebinde bulunulmamış olması mevzuat açısından olduğu kadar teknik açıdan da olumsuzluk oluşturmaktadır. Bakanlık tarafından diğer kurum ve kuruluşlar ile özel sektör temsilcilerinin görüşüne başvurulmakta iken Odamızdan neden görüş alınmak istenmediği anlaşılmamıştır.

Yönetmelik taslağının incelenmesi sonucunda, yönetmeliğin amacı olan elektrik tesislerine ilişkin onay ve kabul işlemlerine yönelik düzenleyici hükümler getirilmesi yerine bir piyasa düzenleyicisi rolü üstlenilerek kamusal görevlerin tamamen özel sektöre devredildiği bir anlayışın ortaya konmuş olduğu, Bakanlık tarafından

üstlenilmesi gereken görevlerin özel sektöre devredildiği, yasal mevzuat gereği Odamız tarafından yürütülen kimi görevlerin de Bakanlık tarafından üstlenilme çabasına girildiği görülmektedir.

Öte yandan, taslak yönetmelik kapsamında yer alan hizmetlerin Odamız üyelerinin uzmanlık alanında bulunmasına rağmen başka meslek disiplinlerinin inisiyatifinde düzenleme yapıldığı elektrik mühendisliği alanına ait kavramların anlaşılmasız hale getirildiği görülmekte olup düzenlemenin bu haliyle yürürlüğe konması halinde sektörde bir kaos yaşanmasının kaçınılmaz olacaktır.

Yönetmelik taslağında Bakanlık Proje Onay Birimi oluşturmakta ve proje onayları, teknik uygulama sorumluluğu takibi ve kabuller bu birim tarafından yapılmaktadır. Bakanlık tarafından her bir hizmet için ayrıca ücret alınmaktadır. Ayrıca yönetmelikte Bakanlığın bu görevleri onay hizmeti de dahil olmak üzere özel hukuk tüzel kişilerine yetki devri yapılabileceği belirtilmektedir.

Mevcut mevzuata göre proje onayları, teknik uygulama sorumluluğu takibi ve kabullerin kamu birimi olarak Bakanlık ve Bakanlık görevlileri tarafından yapılmaktadır. Bakanlığın bu hizmeti bizzat kendi görevlileri eli ile yapabileceği gibi, farklı kamu kurumlarının görevlileri eli ile yapabileceği de aşikardır.

Ancak Bakanlığın farklı "özel hukuk tüzel kişileri" eli ile bu görevi

yapması olanaksızdır. **Anayasa'nın 128. maddesi gereğince kamu hizmetinin kamu görevlileri eli ile yapılması asıldır.** Ancak Kanunda açık hüküm olması halinde Bakanlık bu konuda bazı görevleri özel hukuk tüzel kişilerine yetki vermesi olanaklıdır. Ancak bu halde dahi en son onay işlemi olan ruhsat verme ve kabul işlemlerinin özel hukuk tüzel kişilerinince yapılması olanaklı değildir. Nitekim gerek Anayasa mahkemesinin gerekse Danıştay'ın yerleşik içtihatları bu yöndedir.

3154 sayılı Kanunun herhangi bir maddesinde Bakanlığa verilmiş herhangi bir yetki bulunmadığından bu konuda Bakanlık tarafından özel hukuk tüzel kişilerine yetki devri yapılması olanaklıdır. Kaldı ki ruhsat verme ve kabul etmeye ilişkin bir yetkinin Anayasa'ya aykırı olacağı da açıktır.

Bakanlık tarafından asli görevinin yerine getirilmesi esnasında bir ücret talep edilmesi konusunda ise; Bakanlığın asli görevi olan bir konuda, hizmet görenlere ayrı bir ücret tahakkuk ettirilmesi olanaklı değildir. Bakanlığın bu konudaki masraflarını genel bütçe içerisinde karşılaması gerekmektedir. Eğer genel bütçe kalemleri içerisinde bu konuda bir vergi, resim, harç vb konulması için ayrı bir yasal düzenlemeye gereksinim vardır.

Yönetmelikte KDF (Kontrol ve Denetim Firmaları) oluşturulmuş ve Teknik Uygulama Sorumluluğunun

bu firmalarca üstlenilmesi istenmiştir. Teknik Uygulama Sorumluluğunun bir Mühendislik Hizmeti olduğu kuşkusuzdur. Bu konuda İmar Kanunu'nun 28. maddesinde sorumluluğun ihtisaslarına göre Mühendisler tarafından üstlenilmesi gerektiği belirtilmektedir. Keza belirli nitelikteki yapıların Teknik Uygulama Sorumluluğunun yapı denetim firmaları tarafından üstlenilmesi gerekmektedir. **Yapı denetim firmaları tamamen yasa ile ayrıntılı olarak düzenlenmiş olan bir prosedüre sahip şirketler olup, bu şirketlerin dahi ruhsat düzenleme ve yapı kullanma izni verme yetkileri bulunmamaktadır. Bu şirketler Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği üzere, muhbir niteliğindedir.**

Bu şirketler belirli bir mühendis ve mimar çalıştırma zorunluluğu taşıyan ve tüm ortakları mühendis ve mimar olan dolayısı ile mühendislik Şirketi olduğu konusunda herhangi bir tereddüt olmayan şirketlerdir. Bunun dışında yukarıda belirtildiği bu konuda bu şirketlerin denetim yetkisi ve niteliği gerek yasa tarafından gerekse bu konuda çıkarılmış olan mevzuat tarafından ayrıntılı olarak düzenlenmiş ve asli denetim yetkisi devredilmeyerek, yani Ruhsat verme ve yapı kullanma izni aşamaları münhasıran kamuda bırakılarak özel şirketlere denetleme ve bu konuda ihbar etme yükümlülüğü verilmiştir. Ancak yapı denetim şirketlerinin yapı durdurma yetkisi bulunmayıp, yalnızca yapılan usulsüzlüğü ilgili kamu makamına bildirme yükümlülüğü getirilmiştir. Bu durumda yani yapı denetim şirketinin bildirmesine rağmen ilgili idare tarafından yapının durdurulmasına karar verilir veya tersi bir uygulama ile rapora rağmen ilgili idare yapıyı durdurmama yetkisine sahiptir.

Mühendis ve mimarların mesleklerini ifa etmeleri için sahip olmaları gereken niteliklere ilişkin olarak iki adet yasal düzenleme bulunmaktadır. 3458 sayılı Mühendislik ve Mi-

marlık Hakkında Yasa 1. maddesi ile **Mühendis ve mimarların bu unvan ve yetki ile hizmet üretebilmeleri için Türkiye'de bulunan bir yüksek öğrenim kurumundan veya başka bir ülkenin ülkemizce denk kabul edilen bir yüksek okulunun mühendislik fakültesinden diploma alması gerekmektedir.**

Ayrıca 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun 33. maddesi hükmü gereğince Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne bağlı ihtisası ile ilgili odasına üye olması ve yükümlülüklerini yerine getirerek üyeliğini sürdürmesi gerekmektedir.

Bunun dışında 4708 sayılı Yapı Denetim Hakkında Kanun yapı denetim şirketlerinde denetçi olunması için çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından verilecek olan Yapı Denetçisi belgesi verilmesini aramaktadır. Belirtilen yasal düzenlemeler dışında mühendislerin yetkilerini kısıtlayan herhangi bir yasa maddesi yoktur.

Anayasa mahkemesinin 2011/100E ve 2012/191 sayılı kararında da belirtildiği üzere mühendislerin mesleklerini yerine getirirken uyacakları kuralları belirleme yetkisi münhasıran ilgili meslek odasına aittir. Bakanlık mühendisler tarafından üretilen hizmetlerin satandartlarını belirleme yetkisine sahiptir.

Bu anlamda bir mühendisin proje hazırlamak için sahip olması gereken nitelikleri belirleme yetkisi TMMOB'a ait iken, üretilen projelerin standartlarını belirleme yetkisi Bakanlığa aittir. Bu anlamda, proje hazırlayan mühendislerin sahip olmaları gereken özellikleri belirleme yetkisi bakanlığa ait olmayıp, bizzat TMMOB'a ait bir yetkidir.

Yönetmelikte Bakanlıktan yetki alacak olan özel eğitim kurumları tarafından düzenlenecek olan eğitime katılınması koşulu ile bakanlık tarafından yetki verilebileceği belirtilmektedir. Eğitime katılacak

olan kişiler yüksek öğrenim mezunu kişiler olduğundan verilecek olan eğitim akademik nitelikte bir eğitim ise anayasa hükmü gereğince bu konuda yüksek öğrenim kurumu yetkili olmaktadır. Eğer söz konusu eğitim akademik nitelikte olmayıp, uygulamaya yönelik bilgilerin aktarılması niteliğinde ise bu durumda da Anayasa'nın 135. maddesi gereğince Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği yetkili olmaktadır. Bunun dışında yönetmelikte tüm mühendisler için bu eğitim zorunlu olarak kabul edilmiş bazı ihtisas dallarında eğitim verilmesi koşulu aranmamıştır.

Yönetmelik esas olarak bir elektrik tesisinin projelendirme ve kabul esaslarını belirlemektedir. Bu anlamda Yönetmelik kapsamındaki tesislerin projelendirme Teknik Uygulama Sorumluluğu ve kabulüne ilişkin esasların düzenlenmesi elektrik, elektrik-elektronik mühendislerinin ihtisas alanı içerisinde yer almaktadır. Bu nedenle Yönetmelikte mühendis ibaresinin geçtiği yerlerde elektrik, elektrik-elektronik mühendisi unvanının belirtilmesi, farklı bir ihtisas alanına ihtiyaç duyulduğunda da bu ihtisas alanının (makine ve veya inşaat gibi) ayrıca belirtilmesi gerektiği ve bu ihtisas alanlarının birlikte mi veya ayrı ayrı mı yetkili oldukları hususlarının da uygulamada karışıklığa neden olmaması açısından gerekli olduğu kanaatindeyiz.

Yönetmelik ile kurulacak olan tesisin niceliği ve niteliği göz önüne alınmamış ve tüm tesisler aynı düzenlemelere tabi tutulmuştur. Bu anlamda 50 kVA tarımsal sulama amaçlı trafo ile MVA seviyesindeki enerji santralleri aynı nitelikte düşünülmüştür. Bugünkü taleplere bakıldığında üretim santrali veya şalt sahası gibi iletim ve üretime ilişkin tesis talepleri onlarla ifade edilirken basit trafo taleplerine ilişkin dağıtım sistemine ait trafolarla ilişkin talepler binlerle ve hatta onbinlerle ifade edilmektedir. Dağıtım şirketlerinin bugünkü uygulamaları

da göz önüne alındığında başka bir deyişle Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği 8. maddesi kapsamındaki trafo inşalarının da talepte bulunanlarca inşa edilmek zorunda kaldığında, dağıtım sistemine ilişkin basit trafo taleplerinin de halen yönetmelikte tanımlanan prosedür içerisinde tyapılmaya çalışılması halinde fayda-maliyet düzleminde maliyet unsurunun gereksiz yere yükseleceği ve küçük dağıtım tesislerinin çok yüksek maliyetlere yapılabileceği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle yönetmeliğin düzenleme alanları dikkate alınarak ayrı bölümler halinde ayrı prosedürlerle düzenlenmesi ve/veya bu konularda ayrı yönetmelik düzenlemesine gerektiği kanaatindeyiz. Kaldı ki belirtilen ayrımın yapılmaması neticesi olarak, hizmet alacak olan tesis sahibi lisans sahibi olarak tanımlanmakta iken dağıtım lisansına sahip olmayan trafolu aboneler lisanssız üretici kapsamında bulunmadıklarından yönetmelik kapsamında kalmaktadırlar

Yönetmelik içerisinde enerji iznine ilişkin hiçbir tanımlamaya yer verilmemiştir. Ancak dağıtım ya da iletim şebekesine bağlanacak olan kişi ya da kuruluş şebeke ye hangi noktadan ve nasıl bağlanacağına ilişkin dağıtım veya iletim sisteminin durumuna

ilişkin ilgili dağıtım veya iletim şirketinin görüşünün mutlaka alınması gerekmektedir. Aksi takdirde uygun olmayan yerde uygun olmayan yatırımlarla karşılaşılması mümkündür.

Aranacak standartlar konusunda IEEE ve IEC'ye atıfta bulunmaktadır. Ancak bu standartlar birçok yerde çalışmaktadır. Bunun dışında ASME ve ASTM standartları da aranacak standartlar arasında bulunmaktadır. Söz konusu standartlar ülkemizde bulunan standartlarla çalışmaktadır. Ülkemiz tarafından kabul edilmiş olan standartlar IEC ve EN standartlarıdır. 132 sayılı Türk Standartları Enstitüsü Kuruluş Kanunu 1. maddesi 4. fıkrası hükmüne göre bir standardın zorunlu olması için Türk Standardı olması zorunluluğu bulunmakta olup, TSE tarafından kabul edilmemiş olan standartların zorunlu standartlardan biri olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Ancak Türk Standartları ve Türkiye tarafından kabul edilmiş standartlar içerisinde bulunmaması halinde bu standart kabul edilmelidir.

Yönetmelik kapsamı dışında bırakılan lisanssız üretim tesisleri de yukarıda belirttiğimiz görüşler çerçevesinde kapsam içerisine alınmalıdır.

Yönetmelik içerisinde Yetkili Mühendis olarak yapılan tanım SMM

olarak tarif edilmelidir.

Projelerin onay ve kabul süreçleri içerisinde Bakanlığın hangi süre içerisinde işlemlerini tamamlamaları gerektiği belirtilmelidir. Mevcut durumda söz konusu işlemler için Bakanlık birimi bu süre ile bağlı olmalıdır.

Proje onayının geçerlilik süresi belirlenmelidir. Onay alınıp yapıma başlanmaması durumunda iş sahibi lehine doğan hak ile kamunun sürekli olarak bağlı tutulması yerinde değildir. Bu süre sonucunda yeni teknolojik gereklilikler kabul edilerek bunların uygulanması istendiğinde süresi içerisinde yapıma başlamayarak tesisin kabulü için gerekli olan şartları oluşturmayan kişiler yeni gerekliliklere göre projelerini hazırlayarak onaya sunmalıdırlar.

Görüşe sunulan taslak yönetmelikte içerik olarak eksik ve hatalar bulunmakta olup herhangi bir yasal dayanak bulunmaksızın pek çok kuruma yönetmelik içerisinde yer verilmektedir. Yönetmelik taslağının kapsam itibarıyla amaç kısmında hedeflenenleri yerine getirmekten uzak olması nedeniyle taslağın tamamının ve Proje Yönetmeliği ile Kabul Yönetmeliği'nin konularının farklı olması nedeniyle ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir.

Noyan Özkan'ı Yitirdik

İzmir Barosu 2000-2002 dönemi Başkanı Noyan Özkan 6 Nisan 2013 tarihinde aramızdan ayrıldı. Noyan Özkan; yurt içinde özel ilgisi ve birikimi nedeniyle yüz civarında "çevre koruma", "kent ve belediyeler", "insan hakları ve demokrasi", "laiklik", "idare hukuku" konularında çağrılı olarak panel, açık oturum, seminer, konferans ve medya toplantılarında etkin katılımcı olmuştu. İzmir Çevre Hareketi Avukatları Grubu'nda 8 yıl süre ile İzmir ve Türkiye ile ilgili (Bergama Siyanürlü Altın, Akkuyu Nükleer Santral, Konak Alanı Galleria, Kordonboyu, Karşıyaka Katlı Otopark, Kokarkoy, İnciraltı, Egepalas, Gökova/Yatağan Termik Santralleri) gibi gelecek kuşakları etkileyecek çevre koruma savaşımalarında yer aldı. Yaklaşık 2 yıldır Baro İnsan Hakları Merkezi Daimi Çalışma Grubunun çalışmalarına katılmaktaydı. Baronun Kent ve Çevre, İnternet ve Bilişim, Çeteleşmeye Karşı Hukukun Üstünlüğü kurullarında çalışmıştı.

İzmir'in, Ege'nin ve ülkemizin daha yaşanılabilir bir yer olması konusunda inandığı değerleri savunmaktan geri kalmayan Noyan Özkan, daha güzel bir gelecek için hepimize örnek olmuştur. Mücadelemizde her zaman yanımızda olacak Özkan'ın ailesine, meslektaşlarına ve dostlarına başsağlığı dileriz.